

Program rolnośrodowiskowo- klimatyczny

Edukacyjnie w ramach projektu „Pola tętniące życiem”

Piotr Dębowski

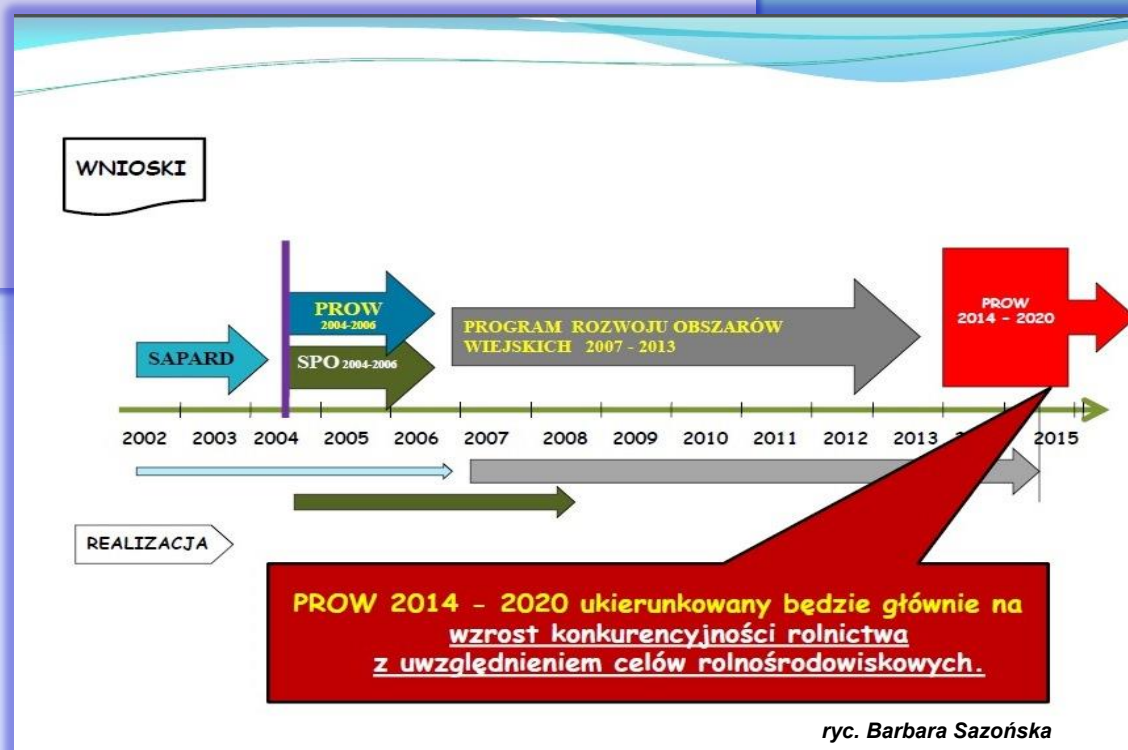
Serock, 18-19 kwiecień 2015

Spotkanie szkoleniowe w ramach projektu edukacyjnego „Pola Tętniące Życiem”

Historia Planów Rozwoju Obszarów Wiejskich

- **PROW 2004-2006**
- **PROW 2007-2013**
- **PROW 2014-2020**

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Cele i założenia Wspólnej Polityki Rolnej w ramach PROW-u :

- wsparcie inwestycyjne - dofinansowanie ok. **200 tys. gospodarstw rolnych**, prognozuje się że zostaną utworzone ok. **22 tys. nowych miejsc pracy** oraz powstanie blisko **2 tys. grup producentów**.
- działania na rzecz odtwarzania, ochrony i wzbogacania ekosystemów – 19% użytków rolnych w Polsce
- wzrost i poprawa konkurencyjności rolnictwa z uwzględnieniem celów środowiskowych
- zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu .

W dniu **12 grudnia 2014r.** Komisja Europejska decyzją wykonawczą zaakceptowała Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Polska (obok Danii i Austrii) zakończyła opracowywanie i negocjacje dokumentu programowego.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 określa priorytety, zgodnie z którymi wydatkowane będą środki publiczne przeznaczone na rozwój obszarów wiejskich w perspektywie 2014–2020. Budżet przejętego Programu wynosi ponad **13,5 mld euro** (w tym środki UE **8,6 mld euro**, krajowe środki publiczne **4,9 mld euro**).

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

PROW 2014-2020 realizowany jest poprzez **15 działań, 35 poddziałań i 42 typy operacji**, obejmując 6 priorytetów rozwoju obszarów wiejskich:

Priorytet 1 ułatwianie transferu wiedzy i innowacji i w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich.

Priorytet 2 Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami.

Priorytet 3 Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie.

Priorytet 4 Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem.

Priorytet 5 Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu.

Priorytet 6 Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Projekt edukacyjny „Pola Tętniące Życiem”

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Akty prawne

- *Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020*
- *Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2015 r. poz. 370)*
- *Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 364)*
- *Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020*
- *Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności*

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Zmiany w nowej edycji PROW 2014-2020

Większość działań będzie kontynuowana w kształcie zbliżonym do PROW 2007-2013, jednak w nowej edycji będą **nowe instrumenty wsparcia** takie jak:

- Współpraca;
- Rolnictwo ekologiczne – **jako oddzielne działanie**
- Inwestycje w gospodarstwach na obszarach Natura 2000;
- Inwestycje w gospodarstwach na obszarach OSN;
- Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa;
- Restrukturyzacja małych gospodarstw;
- Rozwój usług rolniczych.

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Pakiety w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego stanowią w większości kontynuację analogicznych pakietów wdrażanych w ramach Programu rolnośrodowiskowego w ramach PROW 2007-2013.

Poddziałania:

- Płatności w ramach zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych
- Wsparcie ochrony i zrównoważonego użytkowania oraz rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie.

Dostępne pakiety:

1. Rolnictwo zrównoważone
2. Ochrona gleb i wód (realizacja tylko na określonych terenach)
3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych
4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000
5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000
6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie
7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie

Zobowiązanie w ramach działania podejmowane jest dobrowolnie na okres 5 lat.

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne mają na celu ochronę walorów przyrodniczych obszarów rolniczych, zachowanie powierzchni trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo, stanowiących ostoje dzikiej przyrody.

Beneficjentem może zostać :

- rolnik lub grupa rolników, posiadających powierzchnię użytków rolnych nie mniejszą niż 1 ha;
- zobowiąże się do realizacji programu rolnośrodowiskowego przez okres 5 lat, zgodnie z planem działalności rolnośrodowiskowej;
- zobowiąże się do przestrzegania podstawowych wymagań na obszarze całego gospodarstwa rolnego;
- zobowiąże się do przestrzegania wymagań wynikających z poszczególnych pakietów rolnośrodowiskowych.

Projekt edukacyjny „Pola Tętniące Życiem”

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone

- minimum 3 ha gruntów, zastosowanie minimum 4 upraw w plonie głównym,
- łącznie udział zbóż w strukturze zasiewów nie może przekraczać 65% i udział każdej uprawy nie może być mniejszy niż 10%,
- dodatkowe praktyki: wysiew międzyplonu lub przyoranie obornika lub słomy.
- obowiązek corocznego opracowania i przestrzegania planu nawozowego (N, P, K, Mg i potrzeby wapnowania)
- zachowania wszystkich trwałych użytków zielonych i elementów krajobrazu
- nieużytkowanych rolniczo stanowiących ostoje dzikiej przyrody
- płatność 400 zł/

Pakiet 2. Ochrona gleb i wód

Wsparcie realizowane na terenach szczególnie zagrożonych erozją wodną i wietrzną, obszarach problemowych o niskiej zawartości próchnicy oraz obszarach OSN – narażone na azotany.

2.1 Międzyplony – płatność 543 zł/ha

2.2 Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20% - płatność 450 zł/ha

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych

Zachowanie powierzchni sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych, które jest środowiskiem życia wielu organizmów, tradycyjnego sposobu uprawy i charakterystycznego elementu krajobrazu wiejskiego.

Pakiet skierowany jest do beneficjentów, którzy uczestniczą w ochronie dawnych odmian drzew owocowych, których upraw zaniechano i które są określone w przepisach krajowych.

Płatność w ramach pakietu 3 przyznawana jest tylko do sadów i wynosi 1964 zł/ha

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie m.in. gryka, pasternak, nostrzyk:

Wariant 6.1. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku uprawy,

Wariant 6.2. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego;

Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie:

Wariant 7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła

Wariant 7.2. Zachowanie lokalnych ras koni (m.in.: koniki polskie, hucule),

Wariant 7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec (m.in.: wrzosówki, świniarki),

Wariant 7.4. Zachowanie lokalnych ras świń (m.in.: rasa puławska),

Wariant 7.5. Zachowanie lokalnych ras kóz (koza karpacka),

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Pakiet 4 i 5. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000

Poprawa warunków bytowania zagrożonych gatunków ptaków, których siedliska lęgowe są związane z trwałymi użytkami zielonymi występującymi na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO), poprzez dostosowanie użytkowania do wymogów gatunków ptaków gniazdujących na łąkach i pastwiskach oraz ekstensyfikację gospodarowania na obszarach OSO, (pakiet 4) bądź przywrócenie właściwego stanu lub zapobieganie pogarszania się stanu cennych siedlisk przyrodniczych określonych według typów siedlisk klasyfikacji Dyrektywy siedliskowej, chronionych w ramach sieci Natura 2000 oraz innych cennych przyrodniczo siedlisk poprzez stosowanie tradycyjnych i ekstensywnych sposobów użytkowania poszczególnych siedlisk oraz siedlisk leżących poza obszarami Natura 2000 (pakiet 4 i 5).

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000:

- Wariant 4.1. Zmienno-wilgotne łąki trzęślicowe,
- Wariant 4.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,
- Wariant 4.3. Murawy,
- Wariant 4.4. Półnaturalne łąki wilgotne,
- Wariant 4.5. Półnaturalne łąki świeże,
- Wariant 4.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe,
- Wariant 4.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające,
- Wariant 4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- Wariant 4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszyka, krwawodzioba lub czajki,
- Wariant 4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki,
- Wariant 4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego,
- Wariant 4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

- **Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000:**

Wariant 5.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe,

Wariant 5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla,

Wariant 5.3. Murawy,

Wariant 5.4. Półnaturalne łąki wilgotne

Wariant 5.5. Półnaturalne łąki świeże,

Wariant 5.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe,

Wariant 5.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające

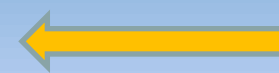

Projekt edukacyjny „Pola Tętniące Życiem”

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Pakiet	Wariant	Stawki płatności
Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
	4.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1 276 zł/ha
	4.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1 043 zł/ha
	4.3. Murawy	1 300 zł/ha
	4.4. Półnaturalne łąki wilgotne	911 zł/ha
	4.5. Półnaturalne łąki świeże	1 083 zł/ha
	4.6. Torfowiska	
	4.6.1. Torfowiska - wymogi obowiązkowe	600 zł/ha
	4.6.2. Torfowiska - wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1 206 zł/ha
	4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)	600 zł/ha
	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:	
	4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszczyka, krwawodzioba lub czajki	890 zł/ha
	4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki	1 199 zł/ha
4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego	1 070 zł/ha	
4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	642 zł/ha	
Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
	5.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1 276 zł/ha
	5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1043 /ha
	5.3. Murawy	1 300 zł/ha
	5.4. Półnaturalne łąki wilgotne	911 zł/ha
	5.5. Półnaturalne łąki świeże	1 083 zł/ha
	5.6. Torfowiska	
	5.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe	600 zł/ha
5.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1 206 zł/ha	

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

Aby uzyskać dopłaty w ramach pakietów „ptasich” i „siedliskowych” rolnik musi spełnić warunki:

- posiadać TUZ – trwałe użytki zielone
- uzyskać ekspertyzę przyrodniczą (metodyka, formularze), oprócz łąk ekstensywnych
- posiadać plan działalności rolnośrodowiskowej
- działania powinny być zgodne z PZO - siedliska

Zabrania się przeorywania, wałowania, stosowania osadów ściekowych, stosowania podsiewu oraz mechanicznego niszczenia struktury glebowej,

- włókowania w okresie od dnia:

1 kwietnia do dnia 1 września na obszarach nizinnych (poniżej 300 m n.p.m.), 15 kwietnia do dnia 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.),

- stosowania środków ochrony roślin z wyjątkiem selektywnego i miejscowego

niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych

- tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących systemów melioracyjnych,

- składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i obniżeniach terenu

Projekt edukacyjny „Pola Tętniące Życiem”

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

W ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego płatności podlegają degresywności. Dywersyfikacji nie stosuje się dla powierzchni w wariantach 4.8-4.11 położonych w granicach Parków Narodowych.

- 100% stawki podstawowej – za powierzchnię od 0,10 ha do 50 ha;
- 75% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 50 ha do 100 ha;
- 60% stawki podstawowej – za powierzchnię powyżej 100 ha.

Rozporządzenie dla każdego z wariantów przewiduje:

- sposób użytkowania (kośny, pastwiskowy, łączony), terminy koszenia,
- powierzchnię pozostawioną bez koszenia, liczbę pokosów
- maksymalną obsadę zwierząt, terminów wypasu,
- ograniczenia dawki nawozów, wapnowania, bronowania.

Pakiet rolno-środowiskowo-klimatyczny

W ramach projektu „Pola tętniące życiem” warto zachęcać rolników do zapoznania się z pakietami:

- aspekt ekonomiczny – choć nie zawsze (rekompensata kosztów transakcyjnych)***
- wymierny efekt przyrodniczy (ekstensywne formy użytkowania)***
- składanie wniosków do ARiMR przedłużono do 15 czerwca***

Projekt edukacyjny „Pola Tętniące Życiem”

Dziękuję za uwagę